

POLITIK

Eux-uddannelserne bør justeres

Eux er en attraktiv ungdomsuddannelse, fordi den tilbyder eleverne en erhvervsuddannelse med et højt fagligt og teoretisk niveau, der giver eleverne direkte adgang til både job og videre uddannelse. 1/3 del af de unge, der vælger en erhvervsuddannelse efter grundskolen, vælger en erhvervsuddannelse med eux. Uddannelsen er dermed et vigtigt bidrag til det nationale mål om, at flere unge skal vælge en erhvervsuddannelse direkte efter 9. eller 10. klasse.

Det er et mål for Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier – Lederne (DEG-L), at eux skal fastholde sin position som en attraktiv ungdomsuddannelse. Elever på eux skal møde et studiemiljø med faglig progression og sammenhæng mellem den studierettede og erhvervsrettede faglighed. Det kræver justeringer i struktur og indhold i uddannelsen, mener DEG-L. Målet med dette notat er at invitere til en dialog om struktur og indhold mellem skoler, arbejdsmarkedets parter og centraladministrationen. Dette med henblik på at finde nyskabende løsninger, der peger fremad mod flere unge med erhvervsfaglige kompetencer, der kan skabe vækst i fremtidens Danmark.

DEG-L har følgende forslag til justeringer af eux-uddannelserne:

1. Ét samlet grundforløb på eux

Grundforløbsstrukturen i eux gør det vanskeligt at skabe sociale- og faglige miljøer og progression på tværs af grundforløb 1 (GF1) og grundforløb 2 (GF2). Grundforløb i eux bør derfor være ét samlet forløb med en varighed på et år. Det nuværende indhold i GF1 og GF2 fastholdes og kan tilrettelægges på en faglig hensigtsmæssig måde, hvor grundfag og erhvervsfaglige fag spiller sammen, så det understøtter elevernes faglige progression frem mod overgangen til hovedforløbet. Alle elever vil ligeledes være en del af det faglige og sociale holdfællesskab fra uddannelsens start.

2. Max fire modeller på eux

Eux indeholder syv forskellige modeller og en for stor variation i timetal i de grundfag, der er knyttet til modellerne. Det gør det svært at gennemføre undervisning af høj kvalitet og opnå den ønskede faglige synergi mellem fagene på eux.

De syv forskellige modeller bør reduceres til maksimalt fire med begrænset mulighed for tilvalg af fag/niveauer tilrettet den enkelte uddannelse. Der bør ligeledes være centralt fastsatte rammer for den faglige synergi og afkortning mellem gymnasiale fag og erhvervsrettede fag, for at skabe faglig ligestilling og undgå stor variation i indhold og timetal i eux-fag. De fire modeller kan følge fagrækken i hovedområderne på grundforløbet.

3. **Fleksibel tilrettelæggelse af skoleperioder på hovedforløbet på eux**

Det er en udfordring for elevernes læring og progression, at de er væk fra skolen, når de er i praktik i et halvt år ad gangen. Der er risiko for læringstab, når eleven fx har pause fra undervisningen i matematik i et halvt år, fordi de er i praktik. Samtidig er det en udfordring for mange virksomheder at undvære deres elever i de lange skoleperioder. Det kan påvirke virksomhedernes motivation til at tage eux-elever. Som løsning, foreslår DEG-L, at skolerne bør have mulighed for at bryde skoleperioderne op i kortere intervaller – til gavn for både elever og virksomheder. Dette forudsætter etablering af kvartalsvis gymnasiale eksamensperioder.

Øvrige udfordringer på eux, der bør imødegås:

Økonomisk ligestilling af sammenlignelige uddannelser

Danske Erhvervsskoler og -Gymnasier (DEG) arbejder for, at der er faste principper for uddannelsesfinansiering. DEG mener, at bevillingerne til uddannelserne bør følge de omkostninger, der er forbundet med gennemførelsen. På eux-området er dette ikke tilfældet, da tilsvarende undervisning på tværs af eux og de erhvervsgymnasiale uddannelser ikke finansieres ligeligt. DEG -L opfordrer derfor til, at der foretages et taksteftersyn, hvor taksterne for eux ligestilles med de gymnasiale uddannelser.

Flere merkantile eux elever skal fortsætte på hovedforløbet

Der er en udfordring, at mange eux-eleverne på de merkantile forløb ikke fortsætter på hovedforløb. I 2018 var det kun 34 % af eleverne, der fortsatte i hovedforløb direkte efter grundforløbet. Flere elever bør derfor motiveres til at starte på hovedforløbet og gennemføre en samlet eux, hvor de både opnår erhvervs- og studekompetence. Erhvervsskolerne arbejder lokalt med forskellige modeller, der skal sikre at eleverne vejledes og motiveres til at søge praktikplads og dermed fortsætte på hovedforløbet. Der er ligeledes foretaget politiske regelændringer, som skal have tid til at blive indfaset. DEG -L anbefaler, at erfaringer fra forsøg og regelændringer følges tæt.

Baggrund:

Eux-uddannelserne kombinerer en erhvervsuddannelse med den gymnasiale faglighed og giver direkte adgang til både job og videregående uddannelser. Der findes i dag 41 tekniske og 5 merkantile uddannelser med eux.

Antallet af eux-elever stiger år for år. I 2019 valgte ca. 1/3 af de grundskolelever, der søgte en erhvervsuddannelse, at tage den med eux, viser tal fra Undervisningsministeriet. Dette på trods af at eux-uddannelserne er udfordret af strukturelle bindinger, uens indhold og praktikpladsudfordringer, der står i vejen for, at uddannelsens potentiale kan indfries. Stigningskurven i tilgang til eux er dog fladet ud. Dette gør det særligt aktuelt at se nærmere på struktur og indhold i uddannelsen. Der er brug for at ændre i struktur og indhold samt skabe en bedre faglig sammenhængskraft, kvalitet og progression, hvis eux skal fortsætte som et attraktivt uddannelses tilbud.

DEG – L's forslag er begrundet og uddybet i et scenarienotat, der kan findes på www.deg.dk.